

RAPPORT ANNUAL 2005/06

1. Introducziun

Il temps varga inconten e beingleiti astgein nus festivar il giubileum da 10 onns Forum cultural Tujetsch. La fundaziun da quella nova uniun ha giu liug ils 16 da matg 1997. Ei vegn ad esser il mument da trer ina emprema bilanza sur dil contonschiu e las stentas e far ponderaziuns schebein nus essan silla dretg via. Forsa ch'ei drova entginas adattaziuns per saver contonscher dapli. Davonvamein havein nus contonschiu in tschuat per la cultura e gudiu gronda simpatica en fuorma da renconuschientscha e sustegn. Quei dad anim da continuar.

Il museum la Truaisch ha medemamein organisau bialas ed interessantas exposiziuns. Entras il grond engaschi dalla cumissiun e surtut dalla presidenta Barla Monego seprenta il museum en in bi maletg ed ina interessanta activitad. Il giubileum da 20 onns ha il Museum la Truaisch festiva il 3 da settember 2006. Als reponsabels engraziein nus grondamein.

2. Honoraziun dil scribent indigen Vic Hendry

La vischnaunca da Tujetsch ed il Forum cultural Tujetsch han undrau il scribent indigen Vic Hendry per sia vasta ovra e sia nunstunclenteivla lavur per nies lunghatg mumma. La festivitad ha giu liug ils 20 da schaner 2006. Il Vic sauda senz'auter tier in dils pli enconuschents scribents che meretta il duer respect davart la vischnaunca e la populaziun. La fiasta da honoraziun ei stada ina renconuschientscha ed in engraziament visavi il Vic e sia famiglia. A caschun dalla fiasta ha la vischnaunca surdau al Vic il dretg da burgheis d'honor da sia vischnaunca nativa. Plinavon ha la vischnaunca surdau ensemen cun il Forum cultural Tujetsch al Vic in premi da cultura. Il medem mument ha il Vic e sia dunna Zaria fatg si alla vischnaunca lur biblioteca en casa a Schaffusa ella dimensiun da presapauc 80 meters current. In nundetg scazi cultural. Plinavon han els regalau alla vischnaunca ina gronda collecziun da vischala dil "Hafner da Bugnei". A caschun dalla festivitad da 20 onns Museum la Truaisch ei la vischala vegnida presentada per l'emprema gada alla publicitad. Tut priu astgein nus esser satisfatgs. Tutta renconuschientscha ha il Vic maritau. Ella vegliadetgna da 81 onns ed aunc adina plein tempru ed engaschi per la cultura giavischein nus ad el, alla Zaria ed all'entira famiglia vinavon buna sanada e tut bien.

3. Restauraziun tegia da mises Acla Plaun-miez

Adina puspei havein nus fatg attents ils frars Giusep e Marius Giger sin la bellezza tegia da mises vi Plaun-miez. Surtut la tegia haveva pitiu e l'aua caschunava donns egl intern dalla tegia. Tier la sanaziun eis ei stau impurtont d'animar els da mantener il tetg da crappa. La sanaziun dil tetg existent ha denton caschunau in surpli da cuosts. Il Forum cultural Tujetsch en collaboraziun cun il cantun han susteniu la restauraziun cun surprender ina part dils cuosts. Plinavon han els disfatz l'annexa sper la tegia e restaurau tut ils mirs. Oz seprenta la tegia en in plascheivel vestgiu e las familias Giusep e Marius Giger astgan esser loschs da lur acla.

L'acla dils da Medel - sco quei ch'els vegnan numnai - ha saviu vegni mantenida. Ei setracta d'in dils pli bials mises lunsch entuorn. Sper la senda catta quei scazi gronda renconuschientscha e nus sperein ch'ils possessurs hagian bien quita e gronda plascher persuerter.

4. Pistregn e fontauna Zarcuns

Avon entgins onns ha la Corporaziun s. Gions remplazzau ils begls e dau ina rugalada alla suscha. Deplorablamein ha il pistregn cunfinont pitiu e la substanza era plitost en decadenza. En collaboraziun cun la vischnaunca essan nus sestentai che la vischnaunca ha saviu acquistar la part dil pistregn. Beingleiti ha ei giu num far las empremas preparativas per ina restauraziun dil pistregn cun il tetg. Il Forum cultural Tujetsch ha cussegliu e procurau per ina part dils cuosts da restauraziun. Plinavon ha la vischnaunca remplazzau la seiv sut la via tochen tier la caplutta. Igl uclaun da Zarcuns ei semantenus fetg bein cun entgins scazis culturals.

Entras la buna collaboraziun cun la vischnaunca havein nus saviu mantener in ulteriur bein cultural. Il pistregn duei vegnir nezegiaus dil vischinadi, seigia quei cun ina fiasta ni schiglioc. Nus lessan buca tralasar d'engraziar grondamein alla vischnaunca e tuts involvai.

5. Project tetgs da slondas

Pli baul vegnevan, cun pintgas excepziuns, tut ils tetgs d'objects en nossa vischnaunca construi cun

slondas. Per far las slondas duvravan ins la lenna ord nos uauls, denton stueva ei esser lenna da fatg buna qualidad, cunzun pegns cun aschi pauca roma sco pusseivel.

Il Uffeci forestal Tujetsch ed il Forum cultural Tujetsch vulan iniziar in project che ha l'intenziun da promover danovamein ils tetgs da slondas e quei cun lenna ord nos uauls. Aschia vulan ins segidar e sustener persunas ch'ei promptas da sanar lur tetgs cun slondas.

6. Notg da film uost 2006

Per la quarta gada ha il Forum cultural Tujetsch organisau ina notga da film ils 4 d'uost 2006. Allas 21.00 uras havein nus saviu dar l'entschatta ell'aula a Sedrun. Deplorablamein ha l'aura buca lubiu da menar atras la notg da film el liber. Nus havein saviu presentar il suandont program dalla sera:

Revista 2005/06

Bruno Berther ha danovamein procurau per ina revista d'ina part dallas occurrenz, fiastas e schabetgs specials duront igl onn ora. Il film ha dau perdetga dalla gronda activitad en nossa vischnaunca.

Ils cavacrappa da pli baul

Uonn ei il tema cavar crappa en nossa vischnaun staus el center dils films. Sco emprem havein nus saviu presentar dus pli vegls films, in da Gion Antoni Hitz e l'auter da Vigeli Berther e Lucas Monn. Bialas reminiscenzas dil vargau.

Il tarlisch dil cletg

Duront 2 onns ha il regissur e producent da films indigen Gieri Venzin produciu in film sur dil cavar crappa ed ils cavacrappa en nossa vischnaunca. Bellezia maletgs da nossa vallada e dils cavacrappa, denton era perdetga dils sentiments da legria d'ina pissiun da gronda tradiziun en nossa vischnaunca.

Cun varga 300 visitaders havein nus danovamein saviu nudar in diember da visitaders da record. Il grond interess da tuttas vards ein bein in bien attestat che la notga da film vegn apprezzada. Nus vegnin e sespruar da continuar, denton vegn ei ad esser adina pli grev d'anflar attractivs films. L'auter onn vegn il film sur dallas lavurs da construcziun dil conduct ad aulta tensiun ella Val Milar ad esser.

7. Calender 2006

Per igl onn 2006 ei il quart calender cun fotografias veglias da nossa vallada cumparius. Nus havein danovamein saviu vender la gronda part dils calenders. Cun quellas entradas savein nus financiar ina part da nossas activitads.

Il calender 2007 presenta uonn fotografias veglias entuorn 1900/1920 en ner alv ord la collecziun dad Erwin Cathomas, scolast secundar, Rueras. L'elecziun da fotos presenta fotos dalla entira val, da Tschamut a Bugnei. Aschia denter auter: Punt baselgia giul Run, Val Tujetsch da Sumsassi anora, Posta da cavals a Tschamut, auto e cavegn avon la Cruna etc.

Cun las entradas ord la vendita dil calender savein nus financiar ina gronda part da nos projects. Perquei lessan nus animar tuts da cumprar in calender e sustener nossa cultura!

8. Casti da Putnengia

Igl onn vargau havein nus buca saviu continuar cun las lavurs. Nus havein denton procurau per differentas lavurs da preparaziun. L'auter onn lein nus continuar cun las lavurs da restauraziun. Ei drova bia perseveronza, denton aunc dapli metels finansials per saver restaurar il Casti da Putnengia. Cun Vies agid essan nus denton sin buna via. El decuors dall'entschatta digl onn vegnin nus a selubir da spluntar per in ulteriur sustegn per la restauraziun. Ordavon in grond engraziament persuenter.

9. Conclusiun

Luvrar en favur dalla cultura munta lavur da pigns pass. Persuenter ei la cuntentientscha suenter haver contonschiu il giavischau bia pli gronda. Cun il contonschiu dil davos onns savein nus esser pli che satisfatgs. Il Forum cultural Tujetsch ei ina ferma petga e quei che nus sentin di per di era renconuschida da tuttas varts. Nus sperein da saver continuar cun quella biala lavur ed animar adina dapli gliעד da s'interessar per la cultura.

Alla fin da nies rapport s'auda ei d'engraziar a tuts ch'ei sin ina moda ni l'autra segidai e s'engaschai per ils fatgs culturals en nossa vischnaunca. Cun grond entusiassem e plascher havein nus gia priu enta maun il niev onn.

Forum cultural Tujetsch
la suprastonza